

was zum Kochen dient, essbarer Stoff: पाक्याभावे KĀTJ. ÇR. 4, 13, 10. वङ्ग° bei dem viel gekocht wird KĀND. UP. 4, 1, 1. — 2) adj. durch Kochen, Eindämpfen gewonnen; n. (sc. लवण) ein best. Salz AK. 2, 9, 42. H. 942. MED. j. 35. SUÇR. 1, 157, 3. m. (sc. तार) Salpeter AK. 2, 9, 109. H. 944. MED. — 3) adj. reisend in कृष्टपाक्य = कृष्टपच्य. — Vgl. पाच्य.

2. पाक्य (von 1. पाक) n. Einfalt; पाक्या instr. adv. in Einfalt, im Unverstand: पाक्या चिद्दीर्घा चित् RV. 2, 27, 11. उत व्रतानि सोम ते प्राक्ते मिनामि पाक्या 10, 27, 3. 4, 120, 4.

पात adj. von पत WILS.

पातपातिक (von पतपात) adj. parteisch: वचस् KĀM. NĪTIS. 8, 80.

पातायर्षी adj. von पत P. 4, 2, 80.

1. पातिक (von पत) adj. f. ई 1) zu einer Monatshälfte gehörig: द्वादशी माघपातिकीम् MBH. 14, 2513. — 2) Jmdes Partei haltend, parteisch: राजन् BRAHMAIV. P., GAṆAPATIKAṆḌA 14 (nach ÇKDR.). — 3) einer Alternative unterworfen, was eintreten aber auch unterbleiben kann, möglich aber nicht notwendig, erlaubt aber nicht geboten: द्यूते तु पातिकी धनावाप्तिरप्यस्ति KULL. zu M. 7, 52. तिष्ठतु तावत्पातिक्यात्मोपासनप्राप्तिर्नित्या वा ÇAMK. zu BRH. ĀR. UP. S. 174, 9. Schol. zu P. 3, 3, 79. 4, 2, 83. KĀÇ. zu P. 1, 2, 36. P. 7, 3, 44, Vārt. 2, Sch. Ind. St. 5, 339.

2. पातिक (von पतिन्) m. Vogelsteller P. 4, 4, 35.

पाखण्ड s. पाषण्ड.

पागल (eben so im Bengalischen) adj. wahnsinnig, verrückt: पागला-याङ्गहीनाय चान्धाय बधिराय च (य: स्वकन्यां ददाति) BRAHMAIV. P., PRAKṬIKHAṆḌA 14 im ÇKDR.

पाङ्क (von पाङ्क) gaṅga उत्सादि zu P. 4, 1, 86. 1) adj. a) aus fünf Theilen bestehend, fünffach: पाङ्का ऽयं पुरुषः पञ्चधा विक्रितो लोमानि त्र्यंश-समस्थि मज्जा AIT. BR. 2, 14. 3, 23. ÇĀT. BR. 1, 1, 2, 16. 2, 2, 7 u. s. w. पाङ्कमिदं सर्वम् TBR. 1, 1, 20, 4. TAITT. UP. 1, 7. ÇAMK. zu BRH. ĀR. UP. S. 297. — b) im Metrum Paṅkti abgefasst, darauf bezüglich u. s. w. P. 4, 2, 55, Sch. VS. 13, 53. 29, 60. AIT. BR. 4, 3. TS. 5, 5, 3, 3. ÇĀNH. ÇR. 6, 4, 47. 6, 41. 9, 5, 5. eine Art Soma SUÇR. 2, 164, 17. — 2) n. (sc. सामन्) N. eines Sāman LĀTJ. 7, 9, 11.

पाङ्काकुम्भ adj. so heisst ein Pragātha, der aus dem Metrum Paṅkti und Kakubh besteht (Beispiel RV. 8, 19, 36. 37), RV. PAṆT. 18, 5.

पाङ्कता (von पाङ्क) f. Fünffachheit ÇAMK. zu BRH. ĀR. UP. S. 297.

पाङ्कत्व (wie eben) n. dass: यज्ञस्य TS. 5, 5, 44, 4. ब्रह्मणः Ind. St. 2, 213.

पाङ्कीकरि m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 8, 2849. 2860. 2894.

Wohl patron. von पाङ्की-र.

पाङ्केय (von पाङ्क) adj. der würdig ist in einer Gesellschaft zu ersehen, an einer Gesellschaft Theil zu nehmen: अथ संशप्तकास्त्यक्ता पाण्डवो द्रोणिमभ्यगात् । अपाङ्केयानिच त्यक्ता दाता पाङ्केयमर्थिनम् ॥ MBH. 8, 660. 13, 4295. — Vgl. ष° (auch MBH. 13, 4274).

पाङ्क्य (wie eben) adj. dass. M. 3, 176; s. ष°.

पाङ्क्य m. eine Art Maus (nach MARUD.) VS. 24, 26.

पाङ्कुत्य (von पङ्कुल) n. das Hinken DAṆṬUP. 7, 59.

पाचक (von 1. पच) P. 3, 1, 133. 1) adj. f. पाचिका P. 4, 1, 4. a) kochend, backend; m. Koch: लौकिकः पाचको ह्यग्निः प्रथमः परिकीर्तितः GRHṆA-SAM. 1, 2. von Personen: घोदनस्य P. 2, 2, 16, Sch. °स्त्री VOP. 6, 34.

IV. Theil.

मिष्ट° Spr. 1787. पितुस्ते रसपाचकः MBH. 4, 1374. SUÇR. 4, 230, 18. P. 4, 3, 72, Sch. ÇAMK. zu BRH. ĀR. UP. S. 170. KULL. zu M. 5, 51. Schol. zu KĀTJ. ÇR. 132, 14. वृषल° MBH. 3, 13356. सा उष्कृतकारिणी कृता अग्निः पाचिका für Hunde kochend (meat, food WILS.) DAÇAK. 133, 1. पाचिका-भार्य eine Köchin zur Frau habend P. 6, 3, 37, Sch. VOP. 6, 14. — b) Verdauung bewirkend: अग्नि eine Function der Galle (पित्त) SUÇR. 1, 78, 7. 128, 2. 18. — c) zur Reife bringend: तेजः पाचकभावेन प्रवर्तमानम् TAT-TVAS. 15. — 2) m. Feuer ÇKDR. und WILS. angeblich nach HALĀJ. — Vgl. घ्न°.

पाचकत्व n. nom. abstr. von पाचक VOP. 7, 24.

पाचन (vom caus. von 1. पच्) 1) adj. f. ई kochen machend, erweichend, auflösend, Verdauung befördernd; = पाचयितरु MED. n. 90. 91. SUÇR. 1, 31, 14. 142, 7. अमस्य 143, 12. 135, 16. 136, 6. तारा 227, 12. 2, 408, 5. = अमस sauer H. 1388. — 2) m. a) Feuer MED. — b) eine best. Pflanze, = रत्नैराट RĀGAN. im ÇKDR. — 3) f. ई Terninalia Chebula MED. — 4) n. a) das Backen, Zusammenbacken (einer Wunde durch Styptica) SUÇR. 1, 47, 6. ein Mittel dazu 10. — b) das Auskochen (eines fremden Körpers aus einer Wunde, eines Geschwürs durch Kataplasmen und dergl.), ein Mittel dazu SUÇR. 1, 99, 16. 132, 6. 2, 3, 15. — c) das Reifmachen, Auflösen; auflösendes Mittel, Digestivum SUÇR. 2, 373, 15. 408, 6. 11. = दशमूल्यादि MED. — d) Busse MED. — Vgl. डग्ध°, वदर°, बदरी°.

पाचनक (von पाचन) 1) m. Borax H. 944. — 2) n. = पाचन 4, c. WILS. पाचनीय (wie eben) adj. auflösend, digestiv SUÇR. 1, 140, 3. 2, 44, 5.

पाचयितरु nom. ag. vom caus. von 1. पच् MED. n. 91.

पाचल (von 1. पच्) 1) m. a) Koch (पाचको) ÇABDAR. im ÇKDR. — b) Feuer. — c) Wind. — d) = राधनद्रव्य H. ad. 3, 662. fg. MED. l. 108 (पाचल, ÇKDR. u. WILS. पाचल). ÇABDAR. im ÇKDR. — 2) n. = पाचन 4, c. MED. — Vgl. पाकल.

पाची f. eine best. Schlingpflanze, = पाचि und पच्के im Hindi ÇKDR. Unter चित्रक im ÇKDR. werden पाची und पाचीकटु nach RĀGAN. als Synonyme jener Pflanze (Plumbago zeylanica) aufgeführt; statt पाचीकटु wird in der alphabetischen Ordnung पाठीकटु gelesen.

पाच्य (von 1. पच्) adj. 1) was gekocht werden muss: अत्रयण° P. 7, 3. 65, Sch. अत्रयणं पाच्यम् VOP. 26, 9. — 2) was zur Reife gebracht werden kann: पञ्च स्वभावं पचाति विश्वेयानिः पाच्योश्च सर्वान्परिणामयेद्यः ÇVETIÇV. UP. 5, 5. — Vgl. पाक्य.

पाज m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 7, 274. 1024. पाजक 567.

पाँजम् n. UNĀDIS. 4, 202. 1) Helle, Schimmer, Schein: समिद्धस्य रूश-ददर्शि पाँजः RV. 5, 1, 2. 1, 115, 5. 3, 29, 8. ऊर्ध्वं मधुधा द्वि पाँजो अश्वेत् 61, 15. 14, 1. 7, 3, 4. 10, 1. वि पाँजसा पृथुना शोभुचानः 3, 15, 1. 1, 58, 5. 4, 4, 1. सक्त्स° adj. tausendfach schimmernd, vom Soma 9, 13, 3. 42, 3. Könnte auch zu 2. gezogen werden. pl. schimmernde Farben: वृथा पाँजसि कृणुते नदीषा 9, 76, 1. 88, 5. sg. schimmernde Fläche (des Himmels): आरक्तं ब्रूतः पाँजस्यपरि 10, 37, 8. daher du. für Himmel und Erde: अन्तु वा मृत्वी पाँजसि अचक्रे द्यावात्तामा मदतामिन्द्र कर्मन् 1, 121, 11. — 2) übertr. Heterkeit, Frische, Regsamkeit, Kraft, vigor; = बल NAIGH. 2, 9. UNĀDIS. = अत्र NAIGH. 2, 7. NĪR. 6, 12. आ नौ वायो मूहे तने याक्वि म्खाय पाँजसे RV. 8, 46, 25. उचं ते पाँजो न्वा हरुधे 10, 84, 3. 9.